

Aan de raad van de gemeente Wijdemeren
Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT

Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT
Tel. (035)65 59 565
E-mail: info@wijdemeren.nl

Datum : 16 november 2022
Onderwerp : Rekenkamerbrief Programmabegroting 2023

Geachte leden van de raad,

De Rekenkamercommissie heeft, voorafgaande aan de vaststelling door uw raad, afgelopen week globaal de begroting zoals deze door het college van b&w aan u ter vaststelling is aangeboden, beoordeeld.

- We hebben gekeken of de uitgaven worden gedekt door de inkomsten.
- We hebben beoordeeld of de voorliggende begroting voldoende inzicht biedt zodat de raad verantwoord besluiten kan nemen over de voorgestelde inkomsten en uitgaven.
-

Op basis van de bevindingen zoals die uitgelegd worden in paragraaf 1, 2 en 3 constateren wij dat:

- De inkomsten de uitgaven niet dekken
- De begroting op punten inconsistent is en onvoldoende inzicht biedt.

We hebben het college niet om een bestuurlijke reactie gevraagd omdat daar de tijd voor ontbrak. Wij kregen de begroting relatief laat. Het college ontvangt deze rekenkamerbrief gelijktijdig met de raad. Leden van de rekenkamercommissie zijn aanstaande dinsdag bij de commissievergadering aanwezig om, indien op dat moment gewenst, de brief toe te lichten.

1. Inleiding

De financiële begroting bevat een gedetailleerde uitwerking van de uitgaven en inkomsten voor 2023. Het ontbreekt echter aan een compact overzicht van de inkomsten en uitgaven, feitelijk de essentie van de begroting die moet worden vastgesteld. Voor het gemak en inzicht hebben wij dat overzicht gemaakt en hieronder opgenomen. We adviseren u om bij alle financiële documenten een dergelijk compact overzicht te vragen zodat duidelijk is waarover besloten moet worden.

Tabel 1 Overzicht uitgaven 2023

Programma	Lasten (x € 1.000)	In %
Bestuur en burger	3.657	6
Veiligheid	3.598	6
Openbare ruimte	10.671	17
Economische zaken en recreatie	1.937	3
Sociaal domein		-
Jeugdhulp en Wmo	14.293	23
Inkomen en werkgelegenheid	5.526	9
Sport, cultuur en recreatie	3.748	6
Natuur en milieu	1.132	2
Ruimtelijke ontwikkeling	4.120	7
Algemene baten en lasten	749	1
Overhead	13.035	21
	62.466	100

De dekking van deze uitgaven vindt voor het grootste deel plaats door de algemene uitkering uit het Gemeentefonds (56%) en de gemeentelijke belastingen en heffingen (28%).

Deze inkomsten zijn niet toereikend om de € 62.466 aan uitgaven te dekken. Hierdoor ontstaat een tekort van € 1.985.000. Ook in de meerjarenbegroting tot en met 2026 is sprake van een niet sluitende begroting waarbij uitgaven (veel) hoger zijn dan de inkomsten.

2. Financieel meerjarenkader 2023-2026

Verloop van het begrotingstekort t.o.v. de meerjarenbegroting

In dit onderdeel wordt ingegaan op het Financieel meerjarenkader 2023-2026. Als vertrekpunt voor 2023 is hierbij de jaarschijf "2023" uit de meerjarenbegroting 2022-2025 zoals de raad die op 12 november 2021 heeft vastgesteld.

Volgens is de jaarschijf "2023" zou het geprognostiseerde tekort € 0,4 mln. bedragen. Na november 2021 hebben zich een aantal autonome ontwikkelingen voorgedaan die het begrotingsresultaat in positieve zin beïnvloeden. Het betreft een hogere algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de verhoging van gemeentelijke belastingen en heffingen. Per saldo leidt dit tot € 4,5 mln. meer inkomsten.

Uit het raadvorstel blijkt dat € 2,8 mln. wordt begroot voor hogere uitgaven. Per saldo dus een voordeel van € 1,7 mln., waarmee het geprognosticeerde begrotingstekort van € 0,4 mln. omslaat in een overschot van € 1,3 mln. Zie bladzijde 3 onder E.

Het college stelt bij deze begroting voor € 3,2 mln. beschikbaar te stellen voor "realistische en noodzakelijke ontwikkelingen". Hierdoor ontstaat een begrotingstekort van € 1,9 mln. (€ 1,3 mln. minus € 3,2 mln.). Door de begrote aanvullende uitgaven loopt het begrotingstekort in een jaar tijd op van € 0,4 naar € 1,9 miljoen.

Autonome ontwikkelingen inkomsten (€ 4,5 mln.)

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds stijgt met € 3,7 mln. In de begroting staat dat deze stijging is veroorzaakt door het beschikbaar stellen als gevolg van verwachte loon- en prijsstijgingen (bladzijde 4 van het raadsvoorstel onder C). En dat daarnaast door een aantal extra taken die door het Rijk naar de gemeenten overgeheveld zijn. In de begroting wordt niet toegelicht om welke taken en gaat en wat deze taken financieel betekenen in de begroting.

Loon en prijsindex

Voor de algemene uitkering wordt door het Rijk uitgegaan van een loon- en prijsindex van 4,9 %. De begroting van Wijdmeren gaat echter uit van 4 % stijging van de loonkosten. Er is niet toegelicht waarom Wijdmeren een lager percentage hanteert. In de begroting is niet opgenomen welk bedrag van de € 3,7 miljoen van de hogere inkomsten beschikbaar is voor loon- en prijsstijgingen.

Salariskosten

Wij constateren dat in de begroting geen totaaloverzicht van de salariskosten van Wijdmeren is opgenomen. Dit zou inzicht geven omdat grote budgetstijgingen worden gerelateerd aan de totale salarissen.

In het raadsvoorstel gaat het twee keer indirect over de loonsom.

- Raadsvoorstel C. De loonprijsstijging 4 % van de loonsom voor € 757.000. De loonsom is dan € 19 mln.
- Raadsvoorstel B: 10% van de salariskosten voor flexibele schil. De loonsom is in dit geval € 11,5 mln.

Dit voorbeeld laat zien dat het belangrijk is om de totale loonsom op te nemen.

Prijsstijgingen

Voor prijsstijgingen wordt een bedrag van € 896.000 opgenomen als een "voordeel" (zie bladzijde 4 onder C). Ons is niet duidelijk wat met de term "voordeel" wordt bedoeld. Waarom is dit een voordeel, je zou verwachten dat de prijsstijgingen een nadeel (hogere uitgaven) zouden zijn. Dit vereist een nadere toelichting of moet dit misschien een nadeel zijn in plaats van een voordeel?

Energielasten

In de begroting wordt in 2023 € 900.000 voor hogere energielasten opgenomen en voor de jaren daarna € 370.000. Dit lijkt in strijd met de verwachting dat de energiekosten voorlopig niet zullen dalen. Er is niet toegelicht waarom dit bedrag wordt verlaagd. Ook dit vereist een toelichting en moet wellicht als een "incidenteel" bedrag van € 530.000 worden aangemerkt.

Realistische en noodzakelijke ontwikkelingen (€ 3,2 mln.)

Het college stelt voor € 3,2 mln. beschikbaar te stellen voor "realistische en noodzakelijke ontwikkelingen". In het raadsvoorstel onder B. wordt een opsomming gegeven van deze post. Dit bedrag bestaat voor ruim € 2,5 mln. aan uitgaven voor de ambtelijke organisatie (Overhead). En voor kosten voor handhaving en toezicht (€ 450.000).

De uitgaven hebben voor een klein deel betrekking op het voorzieningenniveau ten behoeve van de inwoners, bedrijven en (vrijwilligers) organisaties.

De uitgaven worden in de begroting als noodzakelijk aangemerkt. In begrotingstermen betekent dit dat de uitgaven onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn. Wij stellen de vraag of de begrote noodzakelijke kosten aan deze normen voldoen. In de begroting staat hierover weinig toegelicht.

Incidentele uitgaven (€ 1.7 mln.)

In de begroting 2023 is sprake van een groot aantal uitgaven met een incidenteel karakter (zie bladz. 8 van de financiële begroting) tot een bedrag van € 1.699.000. Een aantal posten worden gedekt uit reserves en inkomsten tot een bedrag van € 919.000. Per saldo is € 780.000 van deze posten niet gedekt en daarmee onderdeel van het begrotingstekort.

Ook voor deze incidentele uitgaven is de vraag of deze onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn en waarom deze in een andere categorie vallen dan de realistische en noodzakelijke ontwikkelingen van € 3,2 mln. Dit is niet voldoende toegelicht in de begroting.

Reserves

In 2021 ging men ervan uit dat programmaonderdelen gedekt werden uit de reserves. We constateren op een aantal posten dat er minder uit de reserves wordt onttrokken waardoor het beroep op de algemene middelen in de begroting 2023 hoger is geworden.

Voorbeelden zijn:

In de meerjarenbegroting 2022-2025 (vastgesteld in 2021) was een bedrag van € 380.500 opgenomen als "inkomsten" uit de reserve openbare ruimten. In de begroting zoals die nu is aangeboden is dit bedrag teruggebracht tot € 155.000. Dit betekent dat de begroting met € 225.200 negatief is beïnvloed.

Aan de reserve duurzaamheid wordt € 150.000 onttrokken. Hiervan is € 100.000 incidenteel. Het bedrag van € 50.000 had feitelijk moeten worden opgenomen in de onderdelen B en C van het raadsvoorstel. Dit is niet het geval.

Er wordt per saldo € 160.000 minder toegevoegd aan de Reserve onderhoud gebouwen. Dit beïnvloedt het begrotingssaldo in negatieve zin met dit bedrag. Er is niet toegelicht waarom dit bedrag is verlaagd en wat hiervan de mogelijke consequenties zijn.

Aan de reserve ruimtelijke ontwikkeling wordt € 344.00 onttrokken tegen € 279.000 volgens de geprognosticeerde begroting 2023. Er is niet toegelicht waarom dit bedrag afwijkt.

De wijziging van deze reservemutaties worden niet adequaat toegelicht in de begroting.

Energietoeslag

In begroting is € 300.000 opgenomen voor energietoeslag. Door het Rijk is echter via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds € 880.000 aan de gemeente toegekend. Er wordt in de begroting niet uitgelegd waarom maar € 300.000 wordt begroot. Aan welke andere posten wordt dit besteed en is dit realistisch? Als de gemeente Wijdemeren het bedrag wel aan bewoners zou besteden zou het begrotingstekort toenemen met € 500.000.

Overzicht inkomsten rijk

In de begroting wordt niet overzichtelijk toegelicht welke inkomsten de gemeente van het rijk heeft ontvangen en waarvoor deze door het rijk zijn bedoeld. Een voorbeeld is de hierboven genoemde energietoeslag.

3. Inrichting begroting

In de financiële verordening is in artikel 2 bepaald dat de raad bij de aanvang van iedere raadsperiode regels stelt waaraan de begroting qua vormvereisten moet voldoen.

Artikel 2 Programma-indeling

1. De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programma-indeling voor die raadsperiode vast.
2. De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode op voorstel van het college de taakvelden per programma vast.
3. De raad stelt op voorstel van het college, daar waar zinvol, per programma de beleidsindicatoren vast.
4. De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode vast over welke onderwerpen hij in extra paragrafen naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

Gebleken is dat de raad geen besluiten heeft genomen zoals opgenomen in artikel 2.

De beleidsbegroting bestaat uit negen programma's. Waarvan het programma Sociaal domein het leeuwendeel vormt.

Dit programma omvat meerdere beleidsterreinen. Tegen die achtergrond verdient het aanbeveling hierin een onderverdeling te maken zoals in onderstaande tabel 1 aangegeven.

Als tweede opmerking willen wij er op wijzen dat met ingang van 2023 de verplichte begrotingsindeling naar taakvelden is gewijzigd voor het onderdeel Jeugd en Wmo. Hieraan is in de begroting maar gedeeltelijk uitvoering aan gegeven. Kortheidshalve wordt verwezen naar bijlage 1 waarin is aangegeven dat het onderdeel Jeugdzorg nader gespecificeerd moet worden.

Met vriendelijke groet,

Drs. Linda Maasdijk
Voorzitter rekenkamercommissie

Bijlage 1

6.	Sociaal domein
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
6.3	Inkomensregelingen
6.4	WSW en beschut werk
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
671A	Hulp bij het huishouden (WMO)
671B	Begeleiding (WMO)
671C	Dagbesteding (WMO)
671D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)
672	Maatwerkdienstverlening 18-
672A	Jeugdhulp begeleiding
672B	Jeugdhulp behandeling
672C	Jeugdhulp dagbesteding
672D	Jeugdhulp zonder verblijf overig
673A	Pleegzorg
673B	Gezinsgericht
673C	Jeugdhulp met verblijf overig
674A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
674C	Gesloten plaatsing
6.81	Geëscaleerde zorg 18+
681A	Beschermd wonen (WMO)
681B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.82	Geëscaleerde zorg 18-
682A	Jeugdbescherming
682B	Jeugdreclassering